

Шакіна Н.А. аспірант

*Донецький національний технічний
університет*

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В умовах економічної глобалізації та інтернаціоналізації вагомого значення набуває посилення конкуренції країн на світових ринках. У сучасному конкурентному середовищі адекватно відображаються якісні зміни структури світової економіки, обумовлені насамперед динамічними інтеграційними процесами на мікро- та макроекономічному рівнях. Як функціонально, так і географічно суттєво змінився світовий ринок, а характер конкуренції у всіх його сегментах набув нових глобальних рис [1].

Формування засад конкурентоспроможності національної економіки в сучасних соціально-економічних умовах є необхідною складовою розвитку та передумовою інтеграції економіки України до загальносвітового конкурентного середовища[2].

Тому відповідальність за стан конкурентоспроможності національної економіки повинна нести держава (уряд). Їй належить головна роль у створенні ефективного вітчизняного конкурентного середовища у сфері виробництва, визначенні змісту та важелів економічної політики, дотримання зобов'язань перед світовими організаціями та країнами-партнерами, а отже, у застосуванні коригувальних механізмів, здатних поглинати негативні чинники внутрішнього та зовнішнього походження і не допустити погіршення соціально-економічних параметрів розвитку країни [3, с. 13-15].

Головна мета політики конкурентоспроможності, на відміну від традиційної промислової політики, полягає у створенні сприятливих рамкових умов та інтенсифікації зусиль в тих сферах, де ефективність ринку є невисокою.

По-перше, це ефективна макроекономічна політика, спрямована на зменшення рівня інфляції і збільшення свободи суб'єктів господарювання. По-друге, це заходи щодо підтримки та оновлення національних інституцій (законодавство, система суспільних і приватних інституцій, що забезпечують економічне і соціальне життя, прозорість дій уряду тощо). По-третє, це структурна політика, спрямована на активізацію високотехнологічних виробництв, а також дії в напрямку посилення всієї економіки (розвиток інфраструктури, захист навколишнього середовища, освіта, наукові дослідження та розробки).

Очевидною є недостатність аналізу лише видимих проявів конкурентоспроможності (темпи економічного зростання, прибутковість, частки ринку). Ключовою необхідністю є зосередження на таких питаннях, як структурні зміни в економіці, в т.ч. структура її зовнішньої торгівлі, рівень залежності від іноземного капіталу та рівень конкуренції, трансформація національних інститутів і зміни ментальності суспільства. Отже, найбільш важливою є реалізація заходів, спрямованих не лише на зміну конкурентної позиції країни (статична конкурентоспроможність), а на довгострокову спроможність конкурувати (динамічна конкурентоспроможність).

Такі умови вимагають від України швидких та безперервних змін на шляху до підвищення конкурентоспроможності економічної системи. Ці зміни не можливі без реформ в усіх галузях економіки та соціальної сфери. Вони мають базуватися на основоположних принципах, які забезпечать необхідний ефект і підвищать конкурентоспроможність держави в середньостроковий період.

Реформи мають проходити системно та комплексно. Реформування кожної з галузей економіки та соціальної сфери має бути пов'язане між собою, виходити із єдиної стратегії та бути спрямованим на єдину ціль та результат.

Основні напрями підвищення конкурентоспроможності України базуються на переході від інерційної сировинної моделі розвитку до моделі радикально-інтенсивного типу, яка дозволяє використовувати можливості

глобального світу і зберегти необхідні економічні ресурси для того аби протистояти ризикам і викликам.

В сучасних умовах важливою складовою процесу модернізації є кардинальне удосконалення державної промислової політики, що дозволить більш ефективно керувати ринковим середовищем, окремими галузями та вирішувати існуючі структурні проблеми інноваційного розвитку економіки та підвищувати рівень і якість життя населення.

Ключовий потенціал України – це люди з високим рівнем інтелекту, освіти, працездатності, пасіонарності. Держава володіє величезним потенціалом в сфері агропромислового комплексу, має унікальні запаси природних копалин і значний потенціал в добувній і переробній сфері. Україна має потужний потенціал у сфері енергетики та розташування на перехресті транспортних шляхів з Азії до Європи обумовлює транзитний потенціал.

Маючи такий потенціал наша держава повинна займати одне з провідних місць у рейтингу конкурентоздатних економік світу. Тому першочерговою задачею на сьогоднішній день повинно стати створення системи ефективного державного управління. Неефективна система державного управління, яка на сьогоднішній день склалася в Україні є стримуючим чинником в розвитку української економіки і соціальної сфери. Її стале функціонування протягом останніх п'ятнадцяти років призвело до появи тотальної корупційної системи, умисного невиконання та вільного трактування чиновниками законів з боку державних службовців та осіб, які мають із ними сталі зв'язки, рейдерських захоплень власності за участю представників державних структур, функціонування нелегального ринку корупційних і лобістських послуг, тіньового ринку. Ці явища в свою чергу призвели до ненадходжень до державного та місцевих бюджетів, підвищеного рівня бідності, значного розшарування верств в українському суспільстві, посилення суспільної напруги, низької інвестиційної привабливості України, недостатнього розвитку підприємництва в державі, насамперед в сфері малого та середнього бізнесу,

неефективного та волонтаристського підходу до розвитку держави, галузей та областей на центральному і регіональному рівнях.

Виходячи з вищесказаного слід зауважити, що чинник неефективного державного управління є одним з основних в контексті зменшення рівня конкурентоспроможності України. В разі його подолання українська економіка отримає додаткові стимули для розвитку, державний та місцевий бюджети отримають додаткові надходження, які можна буде направити на підвищення добробуту людей, відновлення інфраструктури та соціальні проекти. Рівень зовнішніх та внутрішніх інвестицій зросте, а сфера підприємництва отримає додатковий стимул для кількісного і якісного розвитку. Створення системи ефективного державного управління можливе за умови подолання корупційної системи, усунення проблеми невиконання законів і підвищення ефективності існуючої системи державного управління.

Література:

1. Скороход І. С. Напрями підвищення конкурентоспроможності України на світових ринках. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vviem/2011_1/25.pdf

2. Крупка І. М. Пріоритетні напрями державного регулювання конкурентоспроможності національної економіки України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/21_14/242_kru.pdf

3. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації : монографія / за ред. Я.А. Жаліла; Нац. ін-т стратегічних досліджень. – К. : Вид-во "Знання України", 2005. – 388 с.